

SXEDIO.Q39

30.1.1989: Η ΕΛΛΗΝΟΚΥΠΡΙΑΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΤΑΛΗΓΕΙ ΣΕ ΟΜΟΦΩΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΙΛΥΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ ΥΠΟΒΑΛΛΕΙ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΕΘΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΕΛΠΙΔΑ ΟΠΩΣ ΣΕ ΕΞΙ ΜΗΝΕΣ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΜΙΑ ΣΥΜΦΩΝΗΜΕΝΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Στις **30** Ιανουαρίου **1989** ο Γιώργος Βασιλείου κατόρθωσε να συγκεράσει όλες τις απόψεις των κομμάτων και ύστερα από μακρές συνεδρίες του Εθνικού Συμβουλίου επιτεύχθηκε συμφωνία για υποβολή προτάσεων για λύση του κυπριακού.

Στις προτάσεις τονιζόταν ότι αυτές έχουν ως σκοπό "να προωθήσουν την προσπάθεια για επίτευξη, μέχρι την **1η** Ιουνίου, **1989**, μιας συμφωνημένης διευθέτησης όλων των πτυχών του κυπριακού προβλήματος".

Η λύση που προτεινόταν ήταν η Ομοσπονδιακή λύση του κυπριακού και στις προτάσεις γινόταν εισήγηση για αποστρατικοποίηση της Κύπρου με την αποχώρηση όλων των ξένων στριτευμάτων και των εποίκων

Στις προτάσεις τονιζόταν επίσης ότι αυτές "είναι σύμφωνες με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τα ψηφίσματα και τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο. Είναι επίσης μέσα στα πλαίσια των Συμφωνιών Υψηλού επιπέδου του **1977** και του **1979** προς τις οποίες οι δυο πλευρές επαναβεβαίωσαν τη δέσμευσή τους κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων στις **24** Αυγούστου, **1988**".

Στις προτάσεις τονιζόταν ιδιαίτερα ότι θα έπρεπε να διασφαλίζονταν οι αρχές της ελευθερίας διακίνησης, της ελευθερίας εγκατάστασης και του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Οι προτάσεις έχουν ως εξής:

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ 30. 1. 1989

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΑΘΙΔΡΥΣΗ
ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΛΥΣΗ
ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

I. ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1. Αξιολόγηση των ανησυχιών των δυο κοινοτήτων.
2. Στόχοι των προτάσεων.

II. ΑΠΟΣΤΡΑΤΚΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ.

III. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ "ΤΡΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ".

IV. ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

V. Η ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΤΥΧΗ.

VI. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ.

1. Γενικά.
2. Οι περιφέρειες.
3. Η Ομοσπονδιακή Εκτελεστική Εξουσία.
4. Η Ομοσπονδιακή Νομοθετική Εξουσία.
5. Εξουσίες και Αρμοδιότητες των Ομοσπονδιακών οργάνων και των περιφεριών.
6. Η Ομοσπονδιακή Δικαστική Εξουσία.

VII. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ.

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Επειδή η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πεπεισμένη ότι συμφωνία για μια δίκαιη και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος αποτελεί επείγουσα ανάγκη και ότι τα δεινά και η αβεβαιότητα που υφίσταται ο Κυπριακός λαός δεν πρέπει να παρατείνονται γι' αυτό υποβάλλει διάγραμμα προτάσεων για τη λύση του κυπριακού προβλήματος.

Οι προτάσεις της Ελληνοκυπριακής πλευράς για την εγκαθίδρυση μιας Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας και για λύση του Κυπριακού προβλήματος είναι σύμφωνες με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και τα ψηφίσματα και τις αποφάσεις των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο.

Είναι επίσης μέσα στα πλαίσια των Συμφωνιών Υψηλού επιπέδου του 1977 και του 1979 προς τις οποίες οι δυο πλευρές επαναβεβαίωσαν τη δέσμευση τους κατά την έναρξη των διαπραγματεύσεων στις 24 Αυγούστου, 1988. Οι προτάσεις συνάδουν πλήρως προς το πνεύμα του νέου γύρου των συνομιλιών και λαμβάνουν υπόψη τους τα συμφέροντα και τις ανησυχίες και δυο πλευρών, όπως συμφωνήθηκε κατά τη συνάντηση με το Γενικό Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη στις 22 και 23 Νοεμβρίου, 1988.

1. Αξιολόγηση των ανησυχιών των δυο κοινοτήτων.

Υποβάλλοντας τις προτάσεις αυτές η ελληνοκυπριακή πλευρά έχει λάβει υπόψη τις ανησυχίες που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια του πρώτου γύρου των συνομιλιών.

α) Τουρκοκυπριακές ανησυχίες.

(I). Θέματα που αφορούν την Κοινότητα.

Επιθυμία για διατήρηση της Κοινοτικής ταυτότητας και των κοινοτικών πολιτιστικών παραδόσεων και για εξασφάλιση κοινοτικής αυτοκυβέρνησης ενόψει του γεγονότος ότι οι τουρκοκύπριοι αποτελούν το ένα πέμπτο του πληθυσμού της Κύπρου και οι ελληνοκύπριοι τα τέσσερα πέμπτα.

(ii) Θέματα ασφαλείας.

Οι τουρκοκύπριοι εκφραζουν φόβους για πιθανή προσπάθεια είτε από την ομοσπονδιακή Κυβερνητική

εξουσία είτε από την ελληνοκυπριακή περιφέρεια ή κοινότητα να τους επιβληθούν. Οι φόβοι αυτοί περιλαμβάνουν τον ισχυριζόμενο κίνδυνο διάβρωσης της πολιτικής τους εξουσίας.

(β). Ελληνοκυπριακές ανησυχίες.

(ι) Θέματα που αφορούν την κοινότητα.

Η Ελληνοκυπριακή κοινότητα διτηρεί φόβους ότι οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες θα εμποδισθούν από του να επιστρέψουν στις εστίες και τις περιουσίες τους και ότι, λόγω του εποικισμού της βόρειας Κύπρου με εποίκους από την Τουρκία, οι ελληνοκύπριοι βαθμιαία θα εξαναγκαστούν σε φυγή από την Κύπρο.

(ιι). Θέματα ασφαλείας.

Οι ανησυχίες αυτές απορρέουν από την εισβολή και την κατοχή του **37%** του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας από την Τουρκία και την εκδίωξη από τις εστίες και τις περιουσίες τους του **40%** του ελληνοκυπριακού πληθυσμού. Υπάρχει επίσης ο επιπρόσθετος φόβος ότι μια μέρα η Τουρκία, με την συντριπτική στρατιωτική υπεροχή της και τον ραγδαία αυξανόμενο πληθυσμό των **55** εκατομμυρίων, θα χρησιμοποιήσει τη βόρεια Κύπρο ως ορμητήριο για περαιτέρω επεκτατισμό.

Εν προκειμένω, οι ελληνοκύπριοι φοβούνται ότι οι εξουσίες που θα ασκούν οι τουρκοκύπριοι, βάσει του Ομοσπονδιακού συντάγματος, δυνατό να χρησιμοποιηθούν για παρεμπόδιση της λειτουργίας του κράτους και ότι το αδιέξοδο που θα προκύψει θα δώσει πρόσχημα για νέα εισβολή της Τουρκίας σε χρόνο προσφορο γι αυτήν.

2. Αντικειμενικό σκοπό των προτάσεων αυτών.

Οι προτάσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς

σκοπό έχουν να προωθήσουν την προσπάθεια για επίτευξη, μέχρι την 1η Ιουνίου, 1989, μιας συμφωνημένης διευθέτησης όλων των πτυχών του κυπριακού προβλήματος, ενώ ταυτόχρονα συνάδουν με τη συμφωνημένη βάση των διαπραγματεύσεων και λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα και τις ανησυχίες και των δυο πλευρών κατά τρόπο ώστε να επιτευχθούν τα ακόλουθα:

(α). Η Ενότητα της χώρας ούτως ώστε όλοι οι Κύπριοι να μπορούν να ζουν και να συνεργάζονται μαζί σε συνθήκες ειρήνης σ ένα ανεξαρτητο κράτος.

(β). Ενα λειτουργήσιμο ομοσπονδιακό σύστημα βασισμένο σε δίκαιες εδαφικές διευθετήσεις και ικανό να λειτουργεί αποτελεσματικά ούτως ώστε να εξυπηρετούνται τα συμφέροντα όλων και να διευκολύνεται η πρόοδος όλων, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό εμπιστοσύνη και στις δυο πλευρές και προάγοντας την αφορίωση στους θεσμούς του κράτους.

(γ). Ασφάλεια και για τις δυο κοινότητες στα πλαίσια μιας αποστρατικοποιημένης Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, ώστε όλοι οι πολίτες να μπορούν να έχουν εμπιστοσύνη στο μέλλον και να γνωρίζουν ότι η προσωπική τους υπόσταση, η περιουσία και όλα τα άλλα δικαιώματά τους είναι ασφαλή.

(δ). Εφαρμογή της δικονομικότητας, με συμμετοχή και των δυο κοινοτήτων σε όλα τα συνταγματικά όργανα της ομοσπονδιακής δημοκρατίας.

(ε). Ατομική ισότητα όλων των Κυρίων, απουσία δυσμενών διακρίσεων σε όλους τους τομείς και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ολόκληρη την Κύπρο ως μια δημοκρατική χώρα.

(στ). Διατήρηση της ταυτότητας της Κύπρου, της δημογραφικής της δομής και του πολιτισμού και των παραδόσεων της κάθε κοινότητας.

(ζ). Ενθάρρυνση της οικονομικής ανάπτυξης με ιδιαίτερη έμφαση στην εξάλειψη περιφεριακών ανισοζυγίων.

(η). Σκοπός της λύσης θα είναι η εγκαθίδρυση μιας ανεξάρτητης, κυρίαρχης, εδαφικά ακέραιης, αδέσμευτης Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, η οποία θα επιδιώκει την προώθηση της παγκόσμιας ειρήνης και συνεργασίας μεταξύ των λαών του κόσμου, της ειρήνης και σταθερότητας στην περιοχή και φιλικές σχέσεις και συνεργασία με όλους τους γείτονες της.

II. ΑΠΟΣΤΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

1. Η Ελληνοκυπριακή πλευρά πιστεύει ότι η εξάλειψη, τόσο των εξωτερικών όσο και των εσωτερικών απειλών, μπορεί να επιτευχθεί με την πλήρη αποστρατικοποίηση της Δημοκρατίας. Αυτή συνεπάγεται:

(α) αποχώρηση από το έδαφος της Δημοκρατίας όλων των μη Κυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων και στοιχείων περιλαμβανομένων των εποίκων, και.

(β) την πλήρη διάλυση όλων των κυπριακών στρατιωτικών δυνάμεων.

2. Θα πρέπει να καταρτισθεί χρονοδιάγραμμα για την αποστρατικοποίηση της Δημοκρατίας και την αποχώρηση των εποίκων και να υλοποιηθεί πριν από την εγκαθίδρυση της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης ή από οποιαδήποτε μεταβατική διευθέτηση. Με σκοπό την ενίσχυση του αισθήματος ασφάλειας και των δυο κοινοτήτων, θα πρέπει να γίνει πρόνοια για διεθνή εποπτεία της αποστρατικοποίησης.

3. Θα πρέπει να γίνει πρόνοια για διεθνή δύναμη κάτω από τον έλεγχο των Ηνωμένων Εθνών για να

βοηθήσει στη διατήρηση της εσωτερικής ασφάλειας τόσο στο Ομοσπονδιακό επίπεδο, όσο και στο Περιφερειακό επίπεδο για όσο καιρό χρειάζεται. Οι κίνδυνοι σύγκρουσης θα εκλείψουν με την αποστρατικοποίηση και την ανυπαρξία στρατιωτικών δυνάμεων στην Κύπρο, άλλων άλλων από εκείνων των Ηνωμένων Εθνών.

4. Η Ελληνοκυπριακή πλευρά ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για την αποχώρηση των Τούρκων εποίκων, των οποίων η παρουσία μεταβάλλει τη δημογραφική δομή της χώρας και οι οποίοι αποτελούν κίνδυνο από πλευράς ασφάλειας για ολόκληρο το νησί.

III. Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΩΝ ΤΩΝ "ΤΡΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ".

Είναι ουσιώδες να διαφραλισθει ότι όλοι οι πολίτες θα έχουν, χωρίς οποιαδήποτε μορφής διάκριση, ίσα αστικά πολιτικά οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα και ότι όλοι θα έχουν ίσες ευκαιρίες να μετέχουν των αγαθών της προόδου και της ανάπτυξης.

Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία και σ' ολόκληρη την επικράτεια της, τα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες που κατοχυρώνονται στο Μέρος II του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας του 1960, στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών και στα πρωτόκολλα της, καθώς και στις διεθνείς συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, θα εξακλουθήσουν να ισχύουν, περιλαμβανομένων της ελευθερίας διακίνησης, της ελευθερίας εγκατάστασης και του δικαιώματος ιδιοκτησίας.

Οι ελευθερίες διακίνησης και εγκατάστασης και το δικαίωμα ιδιοκτησίας έγιναν δεκτά και από

τις δυο πλευρές στην κατευθυντήρια Γραμμή 3 της Συμφωνίας Υψηλού Επιπέδου Μακαρίου- Ντενκτάς, η οποία επαναβεβαιώθηκε στη συμφωνία Κυπριανού-Ντενκτάς, και πρέπει να ενσωματωθούν στο Ομοσπονδιακό Σύνταγμα. Οποιαδήποτε τυχόν ρύθμιση που θεωρείται αναγκαία πρέπει να γίνεται με Ομοσπονδιακή Νομοθεσία.

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά βεβαίως δέχεται ότι υπάρχει θέμα "πρακτικών δυσκολιών", οι οποίες θα ληφθούν υπόψη στην αρχική εφαρμογή των "τριών ελευθεριών".

Η ελληνοκυπριακή πλευρά είναι έτοιμη να συζητήσει διάφορες εναλλακτικές επιλογές για αντιμετώπιση των πρακτικών δυσκολιών, αλλά οποιεσδήποτε και αν είναι οι διευθετήσεις που θα γίνουν, δεν πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να ματαιώνουν ή να αναιρούν τις πιο πάνω αρχές είτε συγκαλυμμένα, είτε έμμεσα, είτε κατά το πνεύμα.

ΙV.. ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

1. Η Ομοσπονδιακή Κυπριακή Δημοκρατία, ως κυρίαρχο Ανεξάρτητο Κράτος και Μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, μπορεί να έχει μόνο εγγυήσεις οι οποίες να είναι σύμφωνες με το Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.

2. Οποιοσδήποτε παρεχόμενες εγγυήσεις πρέπει να είναι πολυμερείς. Κατά την άποψη της Ελληνοκυπριακής πλευράς, η καλύτερη εγγύηση θα ήταν αυτή του Συμβουλίου Ασφαλείας.

3. Καμιά εγγυήτρια δύναμη δεν πρέπει να έχει δικαίωμα μονομερούς επέμβασης.

4. Το αντικείμενο οποιωνδήποτε εγγυήσεων πρέπει να είναι η ανεξαρτησία, η εδαφική ακεραιότητα, η

κυριαρχία και η συνταγματική τάξη της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας.

5. Οι εγγυήσεις πρέπει να εξακολουθούν να ισχύουν για όσο χρονικό διάστημα είτε η μια είτε η άλλη Κοινότητα θεωρεί τη συνέχισή τους αναγκαία.

V. Η ΕΔΑΦΙΚΗ ΠΤΥΧΗ.

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πεπεισμένη ότι μια σωστή εξέταση της εδαφικής πτυχής είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη συνολικής συμφωνίας. Αν επιτευχθεί συμφωνία σύντομα πάνω στην πτυχή αυτή θα διευκολυνθεί συμφωνία πάνω σε πολλά άλλα θέματα.

Η άποψη αυτή διατυπώθηκε στις κατευθυντήριες γραμμές του γενικού Γραμματέα για το εδαφικό που επισυνάπτονται στην αξιολόγηση της **18ης** Νοεμβρίου **1981**, και επανατονίστηκε στα Σημεία Εργασίας της Βιέννης της **6ης** Αυγούστου **1984**.

Όσο μεγαλύτερος αριθμός ελληνοκυπρίων προσφύγων μπορέσει να επανεγκατασταθεί στις εστίες κάτω από ελληνοκυπριακή διοίκηση, τόσο μικρότερη θα είναι η έκταση των πρακτικών δυσκολιών που πρέπει να υπερπηδηθούν ως αποτέλεσμα της επανεγκατάστασης Ελληνοκυπρίων προσφύγων στην τουρκοκυπριακή περιφέρεια.

Υπάρχει ακόμα μια πτυχή του εδαφικού, η οποία απαιτεί άμεση εξέταση. Πρόκειται για το θέμα της επανεγκατάστασης στα Βαρώσια, το οποίο έλαβε προτεραιότητα ως θέμα στο Σημείο **5** της Συμφωνίας Υψηλού Επιπέδου της **19ης** Μαΐου, **1979** και επαναβεβαιώθηκε στο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας **550** (**1984**). Η πιο πάνω Συμφωνία επαναβεβαιώθηκε κατά την έναρξη των τρεχουσών συνομιλιών.

VI. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΕΙΣ

Η Συνταγματική δέσμη πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών διευθετήσεων που θεωρείται ως η πιο κατάλληλη για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων και τη διάλυση των ανησυχιών και των δυο κοινοτήτων είναι η ακόλουθη:

1. Γενικά.

(α). Η Δημοκρατία θα είναι Ομοσπονδιακά οργανωμένη, επιφυλασσομένων ουσιαστικών εξουσιών υπέρ των Περιφερειών που θα συνιστούν την Ομοσπονδία, περιλαμβανομένης της ευημερίας των κατοίκων τους, με τις οποίες θα διασφαλίζεται ότι τα θέματα θρησκείας, προσωπικού θεσμού, παιδείας και πολιτισμού θα είναι θέματα της αρμοδιότητας κάθε Κοινότητας.

(β). Το Ομοσπονδιακό Σύνταγμα θα είναι ο Υπέρτατος Νόμος της Δημοκρατίας και θα τροποποιείται μόνο με συμφωνία και των δυο κοινοτήτων.

(γ). Η Ομοσπονδιακή Κυπριακή Δημοκρατία θα αποτελείται από δυο περιοχές, οι οποίες στο εξής θα αποκαλούνται Περιφέρειες.

(δ). Ενα σημαντικό χαρακτηριστικό της Ομοσπονδίας θα είναι ότι στο Ομοσπονδιακό επίπεδο θα υπάρχει δίκαιη δικοινοτική συμμετοχή σε όλα τα κυβερνητικά όργανα, τα νομοθετικά, τα εκτελεστικά, τα διοικητικά και τα δικαστικά.

(ε). Η Ελληνοκυπριακή πλευρά προτείνει τέτοια σύνθεση και αντιπροσώπευση στα όργανα, ώστε ενώ θα διασφαλίζεται επαρκής και αποτελεσματική συμμετοχή, εντούτοις η κυβερνητική μηχανή θα μπορεί να συνεχίσει τη λειτουργία της και να μη παραλύει σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των πολιτικών αντιπροσώπων των Κοινοτήτων.

(στ). Πρέπει να γίνει πρόνοια για αποτελεσματικό μηχανισμό επίλυσης αδιεξόδων.

(ζ). Σ' όλα τα θέματα που σχετίζονται με τα σύμβολα και τα πολιτιστικά ζητήματα και που αφορούν την Ομοσπονδιακή Κυπριακή Δημοκρατία (όπως είναι ο καθορισμός της σημαίας, του ύμνου και των εθνικών εορτών) οι δυο Κοινότητες θα έχουν ίσο λόγο και θα γίνονται σεβαστές οι παραδόσεις και ο πολιτισμός της κάθε κοινότητας.

(η). Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία θα έχει δυο επίσημες γλώσσες: Την Ελληνική και την Τουρκική.

(θ). Θα υπάρχει συνταγματική απαγόρευση για ολική ή μερική ένωση της Κύπρου με οποιαδήποτε άλλη χώρα, ή χωριστική ανεξαρτησία ή απόσχιση.

2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

(α). Κάθε Κοινότητα θα διοικεί μια περιφέρεια, η οποία θα έχει ισότιμη υπόσταση έναντι της άλλης Περιφέρειας. Τα δύο συστατικά μέρη που θα αποτελούν την Ομοσπονδία, δηλ. οι δύο Περιφερειακές Κυβερνήσεις, θα είναι ισότιμες ή μια έναντι της άλλης και θα συντονίζονται με την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση.

(β). Οι εδαφικές διευθετήσεις της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας θα πρέπει να γίνουν κατά τρόπο δίκαιο, ώστε να παρέχεται η δυνατότητα σε σημαντική αναλογία ελληνοκυπρίων προσφύγων να επιστρέψουν στις εστίες τους κάτω από Ελληνοκυπριακή διοίκηση. Σε τέτοια περίπτωση, νοουμένου ότι οι περισσότεροι Τουρκοκύπριοι θα επιλέξουν να διαμένουν στην υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση περιφέρεια, οι Τουρκοκύπριοι θα αποτελούν την πλειοψηφία στην Περιφέρεια αυτή, ακόμη και αν

επιστρέψουν σ' αυτή όλοι οι Ελληνοκύπριοι πρόσφυγες.

(γ). Οι εξουσίες και αρμοδιότητες που θα παραχωρηθούν δυνάμει του Συντάγματος στην Ομοσπονδιακή και στις Περιφερειακές Κυβερνήσεις, αντίστοιχα, θα είναι τέτοιες, ώστε οι περιφεριακές Κυβερνήσεις να έχουν εκτεταμένη νομοθετική, διοικητική και δικαστική αρμοδιότητα να λαμβάνουν πρόνοια για την ανάπτυξη της περιφέρειας, την ευημερία του πληθυσμού της, την παιδεία και τη διατήρηση του πολιτισμού της.

(δ). Δεν υπάρχει δυνατότητα καταπάτησης από μέρους της Ομοσπονδίας των εξουσιών και αρμοδιοτήτων των Περιφερειών. Οι Περιφέρειες θα είναι συνταγματικά κατοχυρωμένες και η αρχική κατανομή εξουσιών θα συμφωνηθεί από τις δύο πλευρές.

(ε) Θα είναι δυνατό να ανατίθενται θέματα στις Περιφέρειες με Ομοσπονδιακή Νομοθεσία, παρόλο που αυτά δεν απαριθμούνται ρητά στις Περιφερειακές εξουσίες. Μπορεί επίσης να μελετηθεί η πιθανότητα καταρτισμού καταλόγου Συντρεχουσών Εξουσιών που θα ασκούνται σύμφωνα με διευθετήσεις που θα συμφωνηθούν.

3. Ομοσπονδιακή Εκτελεστική Εξουσία.

(α). Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος:

(ι). Θα υπάρχει Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος από τους οποίους ο ένας θα είναι Ελληνοκύπριος και ο άλλος Τουρκοκύπριος.

(ιι). Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πρόθυμη να εξετάσει δύο επιλογές σχετικά με τον τρόπο εκλογής του Προέδρου και του αντιπροέδρου.

ΕΠΙΛΟΓΗ Α.

Ο Πρόεδρος θα εκλέγεται από ψηφοφόρους της Ελληνοκυπριακής Κοινότητας και ο Αντιπρόεδρος από ψηφοφόρους της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας.

ΕΠΙΛΟΓΗ Β.

Ο Πρόεδρος θα εκλέγεται με καθολική ψηφοφορία με βάση κοινό εκλογικό κατάλογο με απόλυτη πλειοψηφία. Υποψήφιος για εκλογή μπορεί να είναι οποιοσδήποτε πολίτης της Δημοκρατίας.

Εάν ο εκλεγείς Πρόεδρος είναι Ελληνοκύπριος, οι υποψήφιοι Αντιπρόεδροι θα είναι όλοι Τουρκοκύπριοι. Οι ελληνοκύπριοι θα ψηφίσουν στην εκλογή του Αντιπροέδρου, οι ψήφοι όμως των Ελληνοκυπρίων θα σταθμίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να αποτελούν το ίδιο ποσοστό με αυτό του ολικού αριθμού ψήφων των Τουρκοκυπρίων ψηφοφόρων στην εκλογή Προέδρου.

Αν και δεν μπορεί να προβλεφθεί ότι οι ψηφοφόροι στην αρχή θα ψηφίζουν ανεξάρτητα από την Κοινοτική τους προέλευση, το προτεινόμενο σύστημα ψηφοφορίας πέραν των κοινοτικών γραμμών θα διασφαλίζει ότι οποιοσδήποτε υποψήφιος Πρόεδρος ή Αντιπρόεδρος πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τα συμφέροντα και τις ανησυχίες και των δύο Κοινοτήτων. Στο μέλλον ελπίζεται ότι ο Πρόεδρος θα εκλέγεται ανεξάρτητα από την Κοινοτική του προέλευση, ώστε τίποτε να μην εμποδίζει ένα Τουρκοκύπριο να γίνει Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

(ΙΙΙ). Ο Αντιπρόεδρος θα αντικαθιστά τον Πρόεδρο σε περίπτωση απουσίας ή ανικανότητας του τελευταίου.

(ΙV). Στον Αντιπρόεδρο θα ανατεθούν εξουσίες

και αρμοδιότητες οι οποίες θα συμφωνηθούν από κοινού.

(v). Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα έχουν στην πραγματικότητα ίσης έκτασης εξουσία αναφορικά με το διορισμό μελών της Κοινότητας τους που θα κατέχουν υψηλό εκτελεστικό λειτούργημα ή στην από κοινού δημοσίευση νόμων και αποφάσεων.

(β). Υπουργικό Συμβούλιο.

(ι). Το Υπουργικό Συμβούλιο θα συνίσταται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και δέκα Υπουργούς, επτά από τους οποίους θα είναι Ελληνοκύπριοι και τρεις Τουρκοκύπριοι. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος θα επιλέγουν ο καθένας τους Υπουργούς της Κοινότητας του, αλλά η πράξη διορισμού όλων των Υπουργών θα υπογράφεται και από τους δυο.

(ιι). Ενα σημαντικό Υπουργείο θα ανατεθεί σε Τουρκοκύπριο.

(ιιι). Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος, κάμνοντας χρήση των εξουσιών προσφυγής και αναφοράς με αμερόληπτο Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο, στο οποίο η δικαστική εξουσία ασκείται εξίσου σε όλα τα ομοσπονδιακά θέματα και συνταγματικές υποθέσεις, θα διασφαλίζουν ότι δεν γίνεται καμιά δυσμενής διάκριση σε βάρος είτε της μιας είτε της άλλης κοινότητας ή οποιαδήποτε αντισυνταγματική ενέργεια.

4. Ομοσπονδιακή Νομοθετική Εξουσία.

(α). Θα υπάρχει Ομοσπονδιακό Νομοθετικό Σώμα με δυο Βουλές.

(β). Η Κάτω Βουλή στη σύνθεση της θα αντανακλά την ισότητα των πολιτών και θα νομοθετεί πάνω σε όλα

τα Ομοσπονδιακά θέματα.

(γ). Η Ανω Βουλή στη σύνθεση της θα αντανακλά την ισότιμη υπόσταση των Περιφερειών και θα έχει αρμοδιότητα σε μείζονα Ομοσπονδιακά θέματα.

(δ). Αν προκύψει αδιέξοδο μεταξύ των δυο Βουλών θα υπάρχει μηχανισμός που θα διασφαλίζει τη συνέχιση της λειτουργίας της Κυβέρνησης.

(ε). Η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι έτοιμη να μελετήσει κατάλληλους μηχανισμούς για να διασφαλισθεί ότι κανένα σημαντικό μέτρο που επηρεάζει ιδιαίτερα την Τουρκοκυπριακή Κοινότητα δεν μπορεί να εγκριθεί χωρίς Τουρκοκυπριακή Κοινοβουλευτική υποστήριξη.

(ζ). Για την τροποποίηση του Συντάγματος θα προνοούνται ενισχυμένες πλειοψηφίες που θα διασφαλίζουν την ύπαρξη συναίνεσης των βουλευτών αμφοτέρων των Κοινοτήτων.

5. Εξουσίες και Αρμοδιότητες των Ομοσπονδιακών Οργάνων και των Περιφερειών.

Η Ελληνοκυπριακή πλευρά θεωρεί ότι οι Εξουσίες και Αρμοδιότητες των Ομοσπονδιακών Οργάνων πρέπει να διασφαλίζουν την ενότητα της χώρας, να προάγουν τη συνεργασία σ' ολόκληρη τη Δημοκρατία, να διατηρούν τη μια και μόνη διεθνή προσωπικότητα της Δημοκρατίας, να προάγουν την ενότητα της εσωτερικής αγοράς και της οικονομίας, να προάγουν την ενότητα της εσωτερικής αγοράς και της οικονομίας της Κύπρου και γενικά να συμβάλλουν στην εναρμόνιση των Ομοσπονδιακών Περιφερειακών, μέτρων και Νόμων.

Η άποψη της Ελληνοκυπριακής πλευράς είναι ότι οι Περιφέρειες πρέπει να έχουν τέτοιες Εξουσίες και Αρμοδιότητες, ώστε να ενισχύουν το αίσθημα

ασφάλειας των πολιτών, προνοώντας για Δικαστήρια και Αστυνομίες των Περιφερειών, να εξασφαλίζουν την ανάπτυξη της περιφέρειας, να κατοχυρώνουν τις παραδόσεις και να προνοούν για την πολιτιστική ανάπτυξη των κατοίκων της Περιφέρειας και να προάγουν τη συνεργασία με την άλλη Περιφέρεια και την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση.

Για τη συγκεκριμένη κατανομή των Εξουσιών και Αρμοδιοτήτων η Ελληνοκυπριακή πλευρά είναι πρόθυμη να μελετήσει δυο επιλογές:

ΕΠΙΛΟΓΗ Α:

Θα μπορούσαν να υπάρχουν δυο Κατάλογοι Αρμοδιοτήτων και Εξουσιών, ένας για την Ομοσπονδία και ένας για τις Περιφέρειες με λεπτομερή προσδιορισμό. Σε περίπτωση προσφυγής στα δικαστήρια ως προς την αρμοδιότητα ανήκουν στο Κυβερνητικό επίπεδο του οποίου ο κατάλογος εξουσιών είναι **ejustem generis** (παρόμοιας φύσης).

ΕΠΙΛΟΓΗ Β:

Θα μπορούσε να εξετασθεί η περίπτωση να δοθεί συντρέχουσα εξουσία στην Ομοσπονδιακή και στις Περιφερειακές Κυβερνήσεις. Σ' αυτή την περίπτωση θα υπάρχουν τρεις Κατάλογοι Εξουσιών και αρμοδιοτήτων: Ο Ομοσπονδιακός Κατάλογος, ο Περιφερειακός Κατάλογος και ο Κατάλογος Συντρεχουσών Εξουσιών.

6. Ομοσπονδιακή Δικαστική Εξουσία.

(α). Σ' όλες τις συνταγματικές υποθέσεις και όταν αποφασίζεται οποιοδήποτε ομοσπονδιακό ζήτημα, το Ομοσπονδιακό Ανώτατο Δικαστήριο θα έχει ίση σύνθεση πάνω σε δικοινοτική βάση.

(β). Κάθε Περιφέρεια θα έχει το δικό της σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

Επομένως οι Κοινότητες θα έχουν ίση συμμετοχή στη σφαίρα της απονομής δικαιοσύνης.

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Λύση του Κυπριακού προβλήματος θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της ευημερίας ολόκληρου του πληθυσμού της νήσου και θα είναι ιδιαίτερα επωφελής για τους Τουρκοκυπρίους.

Η σημερινή τεχνητή διαίρεση της οικονομίας έχει αρνητικές επιπτώσεις πάνω στην οικονομία ολόκληρης της Νήσου, αλλά αυτές υπήρξαν πιο έντονες πάνω στη μικρότερη και οικονομικά ασθενέστερη Τουρκοκυπριακή κοινότητα. Ως αποτέλεσμα αυτής της τεχνητής διαίρεσης το επίπεδο ευημερίας των Τουρκοκυπρίων είναι ουσιαστικά χαμηλότερο από εκείνο των Ελληνοκυπρίων και το χάσμα διευρύνεται.

Ενας παράγοντας που συμβάλλει στα οικονομικά προβλήματα των Τοπυρκοκυπρίων είναι η ενσωμάτωση τους στην Τουρκική οικονομία με την συνεπακόλουθη "εισαγωγή" των προβλημάτων που χαρακτηρίζουν την οικονομία αυτή (υψηλά επίπεδα πληθωρισμού, συνεχής υποτίμηση και αλλιώσεις) με δυσμενείς επιπτώσεις για τους Τουρκοκυπρίους.

Εκτός από το γεγονός ότι θα διευκολύνει την οικονομική εξίσωση, η λύση του Κυπριακού θα απελευθερώσει πόρους η χρήση των οποίων σήμερα παρεμποδίζεται από την τεχνητή διαίρεση και θα βοηθήσει την Κύπρο να αναπτύξει πλήρως τις οικονομικές της δυνατότητες. Η αύξηση της εμπιστοσύνης θα εντείνει την οικονομική δραστηριότητα και θα δώσει μεγάλη ώθηση στις επενδύσεις, το εμπόριο, τον τουρισμό και την οικονομία γενικά.

1. Η Ελληνοκυπριακή πλευρά προτείνει όπως οι προοπτικές για εξίσωση και ανάπτυξη που θα δημιουργηθούν με την ενοποίηση της οικονομίας πρέπει να ενισχυθούν με κυβερνητικές ενέργειες σε Ομοσπονδιακό και Περιφερειακό επίπεδο, για επίτευξη των ακόλουθων αντικειμενικών σκοπών:

(α). Τη δημιουργία συνθηκών που θα επιτρέπουν σε όλους τους κυπρίους να έχουν ίσες ευκαιρίες για οικονομικά επιτεύγματα και ευημερία.

(β). Την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης προς το σκοπό μείωσης της ανισότητας ευκαιριών και ευημερίας.

(γ). Την παροχή επαρκών δημόσιων και κοινωνικών υπηρεσιών σ' όλους τους πολίτες.

2. Για την επίτευξη του γενικού στόχου ότι όλοι πρέπει να έχουν ίση ευκαιρία να μετέχουν στη γενική ευημερία που θα δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα μιας λύσης του κυπριακού προβλήματος, η ελληνοκυπριακή πλευρά προτείνει τα εξής:

(α) Θα υπάρξει σαφής διαχωρισμός των οικονομικών εξουσιών μεταξύ της Κεντρικής και των Περιφερειακών Κυβερνήσεων.

(β) Οι Περιφερειακές Κυβερνήσεις θα έχουν επαρκείς πόρους και εξουσίες για την προώθηση της ευημερίας και περαιτέρω ανάπτυξης της Περιφέρειας τους.

(γ) Θα εγκαθιδρυθεί μηχανισμός, με τη δημιουργία ενός κεντρικού ταμείου ανάπτυξης, για τη διασφάλιση ισορροπημένης ανάπτυξης όλων των περιοχών της Κύπρου και ίσων ευκαιριών για όλους τους Κυπρίους.

(δ) Θα υπάρχει ένα νόμισμα το οποίο θα είναι υπό τον έλεγχο της Κεντρικής Τράπεζας.

(ε) Οι Περιφερειακές Κυβερνήσεις θα έχουν επαρκείς φορολογικές προσόδους.

(ζ) Η επιβολή τελωνειακών δασμών θα αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της Ομοσποδιακής Κυβέρνησης.

(η) Τα εμπορικά συμφέροντα και δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων επιχειρηματιών θα ληφθούν επαρκώς υπόψη.

(θ) Μια επανενοποιημένη αναπτυσσόμενη οικονομία θα καταστήσει ευκολότερη την επικοδομητική επίλυση του προβλήματος των Τουρκοκυπρίων και Ελληνοκυπρίων ανέργων αποφοίτων πανεπιστημίων με την αξιοποίηση του δυναμικού που μπορεί να δημιουργηθεί από μια επανενοποιημένη οικονομία.

(ι) Μεταβατικές οικονομικές διευθετήσεις, που θα εφαρμοστούν μετά την εγκαθίδρυση μιας Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας, θα συζητηθούν με στόχο την διευκόλυνση της επανενοποίησης της οικονομίας.

3. Η Κύπρος έχει συνάψει Συμφωνία Σύνδεσης με την ΕΟΚ και έχει εισέλθει σε Τελωνειακή Ένωση που αποτελεί μέρος της δεύτερης φάσης της Συμφωνίας Σύνδεσης και θα αναπτύσσει συνεχώς στενότερους δεσμούς με την ΕΟΚ. Αυτό θα μπορούσε να έχει ευεργετικά αποτελέσματα στην ευημερία όλων των Κυπρίων και να βοηθήσει την προώθηση ισορροπημένης περιφερειακής ανάπτυξης.

Η Ομοσποδιακή Δημοκρατία πρέπει να έχει την ευθύνη για το κοινό εξωτερικό δσμολόγιο της ΕΟΚ, αλλά οι πόροι πρέπει να κατανέμονται δίκαια.

30. 1. 1989.